

Kontraterroism i Sverige

En översikt över svensk reglering kopplat till enskildas rättigheter

Sammanfattning

Den här uppsatsen tar sin utgångspunkt i Hobbes resonemang kring en stats varande för att undersöka hur svenska myndigheter inom kontraterrorism balanserar fri- och rättigheter. Det visas att det finns en omfattande systematik kring hur dessa myndigheters verksamhet kontrolleras av andra myndigheter för att säkerställa att individuella rättigheter respekteras, och framställningen diskuterar detta mot bakgrund av Hobbes resonemang om en stats varande. Det framkommer genom uppsatsen att det finns flera kontrollfunktioner som arbetar separat och samverkar i viss form. Dessa kontrollfunktioner har olika inriktningar med fokus på regelverk och enskildas rättigheter. Det framgår även att enskilda kan vidta åtgärder för att värna sina fri- och rättigheter antingen genom kontakt med myndigheter eller tillsynsmyndigheter. Trots detta finns stark sekretess som förhindrar att enskilda får ta del av fler uppgifter än vad som anses vara nödvändigt. I slutändan konstateras att Sverige är ett land med en lämplig systematik som på ett rimligt sätt balanserar fri- och rättigheter mot inskränkningar av desamma.

Nyckelord: Kontraterrorism, Tillsyn, Sverige, Hobbes

Antal ord: 8955

Innehåll

Sammanfattning	2
1 Inledning	5
2 Bakgrund.....	5
2.1 Terrorism och personlig integritet.....	5
2.2 En stats varelse, friheter och rättigheter	6
2.2.1 Ett par ord om avgränsningar.....	8
2.3 Kontraterrorism i Sverige	8
2.3.1 Säkerhetspolisen.....	8
2.3.2 Polismyndigheten.....	8
2.3.3 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten.....	8
2.3.4 Försvarets radioanstalt	9
2.4 Tillsynen över kontraterrorism i Sverige	9
2.4.1 Säkerhetspolisen.....	9
2.4.2 Justitieombudsmannen	9
2.4.3 Justitiekanslern.....	10
2.4.4 Riksrevisionen.....	10
2.4.5 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden	11
2.4.6 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten.....	12
2.4.7 Integritetsskyddsmyndigheten	12
2.4.8 Statens inspektion för försvarsunderrättelser	13
2.4.9 Försvarets radioanstalt	14
2.5 Åtgärder enskilda kan vidta	14
2.5.1 Begäran om personuppgiftsbehandling.....	15
2.5.2 Anmälan till tillsynsmyndighet.....	15
2.5.3 Klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten	16
2.5.4 Begäran om kontroll hos Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten.....	16
2.5.5 Begäran om kontroll hos Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden.....	17
2.5.6 Anmälan till Justitieombudsmannen.....	18
2.5.7 Anmälan till Justitiekanslern.....	18
3 Metod	18
4 Material	19
5 Analys	19
5.1 Om informationsöverspridning	19
5.2 Om kontrollfunktionerna	20
5.3 Om myndigheters relation sinsemellan.....	21

5.4 Om Sverige som minimal eller maximal stat.....	21
6 Slutsatser	22
Källförteckning	23
Litteratur	23
Offentligt tryck.....	23
Myndigheters hemsidor	23

1 Inledning

Kontraterrorism är ett ämne som är mer aktuellt än någonsin. I en tid då olika terroristbrott avlöser varandra, är det lätt att ställa sig frågan vad som görs för att avstyra dem. I Sverige finns flera myndigheter som bedriver verksamhet på området, och jobbar oförtrutet med att förhindra att nya attentat ska äga rum. Dessa myndigheter har potenta verktyg att leta efter potentiella terrorister och beivra de brott som de befaras utföra. Detta innebär emellertid också att myndigheterna har dispens att frångå de regler som gäller för gemene man avseende integritetskränkande åtgärder. Rättsvårdande myndigheter får vidta andra och fler åtgärder när brottslighet involverande terrorism befaras. Detta innebär ett ingrepp i den personliga sfären, med rättfärdigandet att medborgarnas säkerhet väger tyngre än terroristens frihet att göra som den vill. En viss inskränkning görs alltså av staten för att identifiera terrorister och potentiella sådana, i syfte att kunna lagföra dem. Samtidigt som staten eftersträvar att skydda sin entitet och dess invånare inom landet mot yttre och inre hot, existerar det en önskan att skydda befolkningens fri- och rättigheter från skönsmässiga övertramp från staten själv, i möjligaste mån. Detta sker genom lagar och förordningar som reglerar verksamheten på myndigheter verksamma inom kontraterrorism samt tillsynsmyndigheterna som reglerar dessa, och försäkrar enskildas rättigheter och tillgång till information rörande personuppgiftsbehandling. För att få förståelse för kontraterrorism och de myndigheter som bedriver verksamheten, redogör uppsatsen för vilka tillsynsmyndigheter som är verksamma med att överse myndigheterna, deras syfte och befogenheter. Detta för att skapa en bild över vilka åtgärder staten vidtar för att värna enskildas rättigheter, samt uppvisa vilka åtgärder en enskild kan vidta för att värna sina rättigheter. I uppsatsen diskuteras också hur inskränkningar av staten rättfärdigas utifrån en diskussion om frihet och säkerhet. Syftet med uppsatsen är att förstå hur systemet i Sverige ser ut idag, och resonera kring hur det går i linje med individuella rättigheter, med utgångspunkt i Thomas Hobbes resonemang om en stats varande och relation till medborgarna.

2 Bakgrund

2.1 Terrorism och personlig integritet

Så nyligen som den 1 juli 2022 trädde en helhetsöversyn av lagstiftningen på området som reglerar terroristbrott i kraft. Lagens ändamål är att värna mänskliga rättigheter och rättsstatens principer.¹ Den beslutades mot bakgrund av att den tidigare regleringen var svåröverskådlig och komplicerad. Dessutom behövde vissa begrepp klargöras.² Som en del av lagstiftningen görs också tydligt att hemliga tvångsmedel ska få användas i syfte att utreda personer som misstänks vara involverade i terrorism. Kopplat till detta resonemang erinrar emellertid utredaren till lagförslaget om att det innebär en inskränkning i det skydd som var och en åtnjuter enligt regeringsformen. Mot detta skydd vägs dock ändamål *“som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle”*. Även Europakonventionen hänvisas till, där det görs tydligt att inskränkningen sker med rättfärdigandet att det handlar om att säkerställa *“nationell säkerhet, den allmänna säkerheten eller till förebyggande av oordning eller brott”*.³ Det är alltså klart att det finns situationer då vissa säkerhetsintressen väger tyngre än andra individers rätt att handla så som de vill.

¹ Prop. 2021/22:133 s. 65.

² Ibid s. 66.

³ Ibid s. 155–158, se särskilt regeringsformen 2 kap. 6 §, 2 kap. 20–21 §§ samt Europakonventionen art. 8.

För att upprätthålla och applicera lagen finns domstolar, och för att hindra att attentat sker finns andra myndigheter som kommer att diskuteras framöver. Den främsta myndigheten i detta avseende är Säkerhetspolisen (SÄPO). Dessa myndigheter utför viss verksamhet i syfte att identifiera och lagföra individer som gör sig skyldiga till brottsliga handlingar. Denna verksamhet sker emellertid inte i ett vakuum, och för att identifiera brottsliga handlingar måste objektet – individen – studeras. Detta utgör en form av inskränkning eftersom det innebär att staten granskar individer inom dess territoriella gräns. Individen är alltså inte fri från statlig kontroll, med rättfärdigandet att individen blir granskad i syfte att säkerställa att den inte utför en handling som inskränker andra individers rätt till säkerhet från den handlingen. Denna statliga kontroll väger alltså mellan två intressen: den ena individens frihet att göra som den själv väljer, och den andra individens frihet likaså, men från den första individens handlingsfrihet. Denna balans kommer att förklaras närmare i nästkommande delkapitel, och utgör det teoretiska ramverket som uppsatsen vilar på.

2.2 En stats varelse, friheter och rättigheter

Många forskare har resonerat kring hur man balanserar just frihet och säkerhet, eller, annorlunda uttryckt, frihet och frihet från frihet. Thomas Hobbes tar sin utgångspunkt i diskussionen med att föreställa sig ett scenario där total anarki råder mellan individer (Hobbes' *image of the state of nature*).⁴ Det är lätt att inse att de flesta skulle föredra någon form av kontroll framför anarkin, i syfte att åtnjuta någon form av säkerhet för sitt liv och sin egendom. När det sociala hotet i form av andras frihet att agera så som de själva vill blir oacceptabelt högt, väljer individer att offra delar av sin frihet för att öka sin säkerhet. Därmed bildas staten som syftar till att kontrollera detta förhållande, med villkoret att säkerhet också inbegriper inskränkningar i ens frihet att göra som man vill. Således utgör staten lösningen på "the state of nature".⁵ Hobbes uttrycker det som att alla individer i det givna samhället kommer överens om att överlåta all sin makt till en annan, som får uppgiften att styra samhället. Vid ett korrekt införande av detta system, kallas det för ett *Commonwealth*, eller, på latin, *Civitas*.⁶ Svårigheten ligger dock i att balansera individers frihet att göra som de vill mot statens reglering av detta förhållande.⁷

Statliga ingrepp mot individen ger emellertid upphov till en sorts paradox – Buzan formulerar det som att staten underminerar sitt existensberättigande genom dessa ingrepp eftersom den skaptes för att tillgodose medborgarnas säkerhet och skydd mot statliga ingrepp.⁸ För att förstå nyanserna av denna problematik närmare, delar han in staten i två kategorier – den maximala staten respektive den minimala staten. Den maximala staten kännetecknas av att staten har blivit större än dess ingående delar och att den ger uttryck för att ha egna intressen. Det finns olika skolor på området som har skilda uppfattningar om vad den maximala staten utgör. Marxister argumenterar för att staten används av en utvald elit som främjar sina egna intressen, medan realister menar att den är nödvändig för att människan inte ska leva i den annars rådande anarkin. Den minimala staten, å andra sidan, härstammar från John Lockes resonemang om ett

⁴ Hobbes beskriver det som ett "miserable condition of war which is necessarily consequent [...] to the natural passions of men when there is no visible power to keep them in awe", s. 103. För beskrivningen av Hobbes tänkta naturliga tillstånd, se Buzan s. 51.

⁵ Buzan s. 50 f.

⁶ Hobbes s. 105 f.

⁷ Buzan s. 50 f.

⁸ Ibid s. 52.

socialt kontrakt som inbegriper medborgarnas samtycke till att staten ska ha rätt att styra över dem. Till skillnad från den maximala staten innebär detta att staten inte är större än dess ingående delar och ska utvärderas med utgångspunkt i hur den tjänar dess medborgare.⁹

Buzan pekar ut två företeelser som kan användas för att avgränsa en stats varande som minimal eller maximal. Den ena, som kan utgöra ett symptom på såväl en minimal, som en maximal, stat, är att en sådan präglas av långtgående inbördes konflikter. I fallet av en minimal stat indikerar detta en stats misslyckande att kontrollera inbördes olikheter mellan medborgarna, och i en maximal stat indikerar det att en stat har låtit sitt eget intresse gå ut över medborgarnas. Därmed är det inte nödvändigtvis en lämplig indikator för att en stat lutar åt någondera håll.¹⁰ Den andra indikatorn som kan nyttjas för att skilja en minimal stat från en maximal sådan, är att se på hur den interna säkerhetsapparaten ser ut i den givna staten. I fallet där säkerhetsapparaten är väl tilltagen, kan det tala för att det är en maximal stat som tappat kontakten med medborgarna, medan i en minimal stat krävs inte en så tilltagen säkerhetsapparat eftersom medborgarnas och statens intressen överlappar i större utsträckning.¹¹ Buzan vidhåller emellertid att den minimala staten i praktiken mest fungerar som en jämförelse till den maximala, eftersom den sistnämnda är den man i regel ser existera i verkligheten.¹² Skillnaderna mellan den minimala staten och den maximala staten ligger i utsträckningen som staten och dess intressen harmonierar med medborgarnas. I den förra fokuserar staten på intern ordning samt försvar, men i den senare har staten egna intressen och större fokus på den interna ordningen som går ut över medborgarna.¹³ I slutändan blir det en fråga om staten uppfyller funktionen att skapa ett system där medborgarna försäkras från anarkin som annars hade rätt.¹⁴

Medborgarna i en stat utsätts för hot av såväl direkt som indirekt typ.¹⁵ För den här framställningen är politisk terrorism ett utmärkt exempel. Det utsätter medborgarna för ett direkt hot i form av attentat – sprängdåd, skjutningar, m.m., men också ett indirekt hot genom de åtgärder som staten vidtar för att stävja dessa angrepp. Effekten av åtgärderna går ut över medborgarna då de är ännu mer ingripande i medborgarnas liv, i syfte att motverka terrorism. Ju större förmåga terroristerna bedöms besitta, desto mer ingripande åtgärder behöver vidtas.¹⁶ Buzan vidhåller att just terrorister utgör ett hot mot staten, vilken – i vart fall för västeuropeiska länders vidkommande – leder till att avvägningen mellan anti-terroråtgärder måste vägas mot medborgerliga rättigheter.¹⁷

Sammanfattningsvis ser vi att det finns ett spektrum inom vilket en stats varande rör sig beroende på den utsträckning som statens intressen harmonierar med medborgarnas. Vi har konstaterat att staten existerar för att rädda människan från den anarki som annars råder i den statslösa naturen, men att staten – om den inte regleras på ett sunt sätt – också kan komma att utgöra ett hot mot människan som flytt anarkin. Statens varande kan luta åt det maximala hållet där den blir repressiv och utgör ett hot, eller åt det minimala hållet där medborgarna har närmare till att påverka staten eftersom den inte är frikopplad från dem i samma utsträckning. Staten kan växla mellan olika lägen på spektretmet beroende på hur dess relation till medborgarna utvecklas. Vid allvarliga hot mot medborgarna och staten – terrorism – finns

⁹ Buzan s. 52 f.

¹⁰ Ibid s. 53.

¹¹ Ibid s. 53 f.

¹² Ibid s. 54.

¹³ Ibid s. 54.

¹⁴ Ibid s. 55.

¹⁵ Ibid s. 55.

¹⁶ Ibid s. 57.

¹⁷ Ibid s. 61.

riskan att de åtgärder som staten vidtar för att bekämpa hotet, också går utöver medborgarna. I en sådan situation är det av vikt att värna medborgarnas rättigheter så att de inte på ett otillbörligt sätt utsätts för oproportionerligt inskränkande åtgärder utan möjlighet till upprättelse. I annat fall riskerar staten tappa kontakten med medborgarna och vandra mot den maximala änden av spektrumet.

2.2.1 Ett par ord om avgränsningar

Som framgår av Buzans bok finns det många facetter av en stat och dess myndigheter som kan behandlas, till exempel vad en stat är och hur den fungerar, varifrån den får sin legitimitet och hur den existerar vis-à-vis medborgarna inom staten. Med hänsyn till utrymmet, samt för att vara kärnfull, kommer sådana vidare diskussioner inte föras i den här framställningen, utan fokus ligger på en stats myndighetsutövning gentemot medborgarna, inom ramen för att säkerställa dessas säkerhet, så som den diskuterats ovan.

2.3 Kontraterrorism i Sverige

2.3.1 Säkerhetspolisen

Uppdraget att förhindra och stoppa terrorbrott i Sverige faller i huvudsak på Säkerhetspolisen. Verksamheten innebär att Säkerhetspolisen ska eftersträva att motverka våldsam extremism och förhindra terrorbrott innan det kan påbörjas. Detta innebär dock inte att Säkerhetspolisen verkar ensam för att hindra terrorbrott, utan myndigheten samverkar och samarbetar med andra myndigheter. Enligt Säkerhetspolisen utgör de viktigaste samarbetsparterna Polismyndigheten, Försvarets radioanstalt (FRA) och den Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten (Must). Utöver detta sker även samarbeten med utländska säkerhets- eller underrättelsetjänster gentemot terrorism.¹⁸

2.3.2 Polismyndigheten

Polismyndigheten i Sverige ansvarar för att ordning och säkerhet råder i samhället. Det innebär att Polismyndigheten har till uppgift att bekämpa, förhindra, utreda och förebygga terrorbrott. Myndigheten utgör statens främsta maktmedel för att kunna ingripa mot pågående terrorbrott. En särskild resurs som samverkar med Säkerhetspolisen gällande kontraterrorism utgör den Nationella insatsstyrkan.¹⁹ Tillsynen över Polismyndigheten kommer inte att ingå i denna uppsats, anledningen till detta är för att avgränsa uppsatsen. Polismyndighetens uppgift blir i dessa fall att ingripa vid pågående brott för att säkerställa ordning och säkerhet i landet.

2.3.3 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten

Den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens uppgift är att stödja svensk utrikes-, försvars- och säkerhetspolitik samt eftersöka yttre hot mot Sverige. Detta innebär att Must analyserar och inhämtar underrättelser som exempelvis rör gränsöverskridande samt internationell terrorism, om det utgör ett intresse för Försvarsmakten eller Sverige. Det är den

¹⁸ Säkerhetspolisen 2022A.

¹⁹ Polismyndigheten.

militära underrättelse- och säkerhetstjänsten som ansvarar för att bekämpa terrorism genom att förebygga, upptäcka och motverka säkerhetshot.²⁰

2.3.4 Försvarets radioanstalt

Försvarets radioanstalt är Sveriges civila underrättelsetjänst inriktad på signalspaning och informationssäkerhet. Myndigheten utgör ett stöd till svensk utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik genom att inhämta information från utlandet via signalspaning. Försvarets radioanstalt har fem uppdragsgivare där bland annat Säkerhetspolisen ingår för beställningsuppdrag av signalunderrättelser.²¹

Utöver att Säkerhetspolisen kan beställa signalunderrättelser från Försvarets radioanstalt kring specifika händelser, lämnar Försvarets radioanstalt kontinuerligt underrättelser till Säkerhetspolisen om internationell terrorism, påverkansfaktorer och dess eventuell koppling till Sverige.²²

2.4 Tillsynen över kontraterrorism i Sverige

Då det är Säkerhetspolisens uppdrag att förhindra och stoppa terrorbrott samt attentat i Sverige, fokuserar denna uppsats främst på tillsynen över Säkerhetspolisen och tillsynen över Försvarets radioanstalt samt den Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten. Anledningen till detta är för att avgränsa uppsatsen för att kunna fokusera på huvudmyndigheten för kontraterrorism, samt samverkansmyndigheter som står för underrättelser till Säkerhetspolisen om internationell terrorism.

2.4.1 Säkerhetspolisen

Säkerhetspolisen uppger att myndigheten har fyra tillsynsmyndigheter vars uppgift är att kontrollera Säkerhetspolisens verksamhet. Dessa myndigheter utgör Justitieombudsmannen (JO), Justitiekanslern (JK), Riksrevisionen, samt Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN).²³

Utöver detta finns det även en intern funktion inom Säkerhetspolisen som heter insynsrådet. Insynsrådets funktion är att vara rådgivande till myndighetschefen och ha insyn i myndighetens verksamhet. Medlemmarna i insynsrådet består utav säkerhetspolischefen och utvalda medlemmar från riksdagens partier utsedda av regeringen. Trots detta har insynsrådet ingen beslutsfattande funktion utan är endast rådgivande.²⁴ Av denna anledning avgränsas insynsrådet från uppsatsen.

2.4.2 Justitieombudsmannen

Justitieombudsmannen utgör riksdagens kontrollorgan gentemot myndigheter. Justitieombudsmannen ska kontrollera att lagar och regler som styr myndigheternas

²⁰ Försvarsmakten 2024.

²¹ Försvarets radioanstalt A.

²² Försvarets radioanstalt B.

²³ Säkerhetspolisen 2024.

²⁴ Säkerhetspolisen 2024.

verksamhet efterlevs, men ett särskilt fokus sker på kontroll av lagstiftning som rör enskildas skyldigheter respektive rättigheter.

Justitieombudsmannens uppgift blir därmed att säkerställa att den svenska rättssäkerheten efterlevs och att myndigheterna bedriver sin verksamhet på ett korrekt sätt. Det vill säga att myndighetsutövningen inte kränker enskildas fri- och rättigheter utan stöd i lag.²⁵

För att säkerställa tillsynsmyndighetens självständighet blir JO vald av riksdagen och ombudsmännen kan endast stå till svars inför riksdagen. Denna självständighet innebär att Justitieombudsmannen kan själv välja att initiera kontroller av myndigheter, något som sker med jämna mellanrum. Alternativt kan JO påbörja ett tillsynsärende i samband med en anmälan till Justitieombudsmannen från en enskild.²⁶

Justitieombudsmannen utövar rätten att framföra kritik eller uttala sig om myndighetsåtgärder anses vara olämpliga, felaktiga eller strider mot lagstiftningen. Av denna anledning kan Justitieombudsmannen även göra uttalanden av vägledande karaktär för att underlätta för myndigheter att följa en enhetlig tillämpning av lagstiftningen. Dessa befogenheter går att finna i regeringsformens (1974:152) 13 kap. 6 §. Där framgår det att samtliga statliga och kommunala myndigheter ska lämna de uppgifter och handlingar som Justitieombudsmannen är i behov av.

Justitieombudsmannen har möjligheten att väcka åtal gentemot myndighetsanställda som har begått tjänstefel såvida denna brottslighet inte rör, brott mot yttrandefriheten eller tryckfrihetsförordningen. Justitieombudsmannen kan anmäla en tjänsteman för en disciplinansvarsprövning, framställa till förslag till förändring av författningar till regeringen eller riksdagen och överlämna handläggningen av tillsynsärenden till annan tillsynsmyndighet.²⁷

2.4.3 Justitiekanslern

Justitiekanslern utför på regeringens uppdrag bland annat tillsynsverksamhet för att kontrollera att myndigheter efterföljer lagstiftningen i sin myndighetsutövning. Justitiekanslern lägger ett stort fokus på att undersöka frågor om systematiska fel hos myndigheter, allmän rättssäkerhet och yttrandefrihet. Justitiekanslern har möjlighet att vidta åtgärder från inkomna anmälningar. Exempel på sådana åtgärder är viss reglering av skadeståndsanspråk gentemot staten, förmågan att inleda förundersökning i vissa brottmål och prövning av tillämpning av regler kring handläggning.²⁸

Utöver detta har Justitiekanslern andra uppgifter än tillsynsverksamhet men då dessa inte rör tillsyn där kontraterrorism berörs, inkluderas övriga verksamhetsuppgifter inte i denna uppsats.²⁹

2.4.4 Riksrevisionen

Riksrevisionens uppgift är att granska myndigheters effektivitet och användning av budget. Det går att säga att Riksrevisionen ska undersöka hur väl myndigheterna utför sina uppgifter. Riksrevisionen granskar om myndigheter följer aktuella regler, lagar, direktiv och om myndigheterna spenderar sin budget på ett passande sätt. Riksrevisionen berör inte den faktiska

²⁵ Riksdagens ombudsmän A.

²⁶ Riksdagens ombudsmän A.

²⁷ Riksdagens ombudsmän A; Riksdagens ombudsmän C.

²⁸ Justitiekanslern A; Justitiekanslern B; Justitiekanslern C.

²⁹ Justitiekanslern A.

tillsynen över kontraterrorism i Sverige, utan dess uppdrag är främst riktad gentemot den ekonomiska tillsynen. Av denna anledning omnämns Riksrevisionen endast kortfattat här i denna uppsats.³⁰

2.4.5 Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden är en statlig myndighet vars uppdrag av regeringen är att säkerställa att de brottsbekämpande myndigheterna följer aktuell lagstiftning. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden verkar för att enskildas personliga uppgifter ska skyddas på ett adekvat sätt samt att den svenska rättssäkerheten stärks. De brottsbekämpande myndigheter som står under säkerhets- och integritetsskyddsnämnden tillsyn är Ekobrottsmyndigheten, Polismyndigheten, Tullverket, Åklagarmyndigheten och Säkerhetspolisen.³¹

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden verksamhet rör fem tillsynsområden vilka utgör användning av hemliga tvångsmedel (brottsbekämpning), användning av hemliga tvångsmedel vid särskild kontroll av vissa utläningar (Säkerhetspolisen), användningen av kvalificerade skyddsidentiteter, personuppgiftsbehandling och säkerställandet att underrättelser från Försvarets radioanstalt inte används i den brottsbekämpande verksamheten.³²

Enligt säkerhets- och integritetsskyddsnämnden innebär hemliga tvångsmedel att en enskild blir övervakad eller avlyssnad i hemlighet. Personuppgifter definieras enligt säkerhets- och integritetsskyddsnämnden som information som kan härleda till en fysisk levande person, antingen på ett direkt eller indirekt sätt. Behandling av personuppgifter definieras som en åtgärd eller åtgärder som sker i frågor av personuppgifter.³³

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden existerar då det finns ett behov av att granska verksamheter som allmänheten inte har insyn i med anledning av sekretess. Genom denna insyn kan säkerhets- och integritetsskyddsnämnden övervaka tidigare nämnda myndigheter, för att säkerställa att deras brottsbekämpande verksamhet följer lagstiftningen. Tillsynsärenden kan inledas på två sätt, antingen genom att myndigheten själv inleder ett ärende, alternativt att en enskild inkommer med en begäran.³⁴

När säkerhets- och integritetsskyddsnämnden utför egeninitierade tillsynsärenden fokuserar myndigheten på personuppgiftsbehandlingen av enskilda. Aktuella uppgifter som tillsynen berör är etnicitet, politisk åsikt, filosofisk eller religiös övertygelse, medlemskap i fackförening, hälsouppgifter och uppgifter om sexualliv samt sexuell läggning. Detta då myndigheten bedömer att sannolikheten är större det sker brister eller felaktig hantering av ovannämnda typer av personuppgifter i den brottsbekämpande verksamheten.³⁵

När ett tillsynsärende är genomfört redovisar myndigheten detta genom ett uttalande som redogör dess bedömning. Om myndigheten skulle upptäcka att det förekommer brister i lagstiftningen kan detta lyftas till regeringen. Utöver detta utgör säkerhets- och integritetsskyddsnämnden en remissinstans för ny lagstiftning och Säkerhetspolisen ska samråda med SIN när deras personuppgiftsbehandling förändras.³⁶

³⁰ Riksrevisionen 2024.

³¹ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024A; Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024C.

³² Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024A.

³³ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024A.

³⁴ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024B.

³⁵ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024B.

³⁶ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024B.

Ett exempel på ett uttalande från säkerhets- och integritetsskyddsnämnden är handlingen med dnr: 139–2023, som berör Säkerhetspolisens behandling av känsliga personuppgifter.³⁷ I detta fall granskade SIN:s uppgifter om enskildas etniska och politiska åsikter som fanns samlade i ett register tillhörande kontraspionaget. Att behandla sådana uppgifter är förbjudet såvida det inte är absolut nödvändigt för verksamheten. Anledningen till att dokumentet används som exempel är att lagstiftningen som tillämpas inte gör skillnad på Säkerhetspolisens olika inriktningar. Det innebär också att samma lagstiftning tillämpas vid tillsynen. Uttalande från säkerhets- och integritetsskyddsnämnden visar på att huvudregeln att känsliga personuppgifter inte får behandlas, men att de kan komma att åsidosättas om behovet att behandla uppgifterna anses vara tillräckligt stort.³⁸

Denna reglering framträder i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter (SDL). Det är i det andra kapitlet 1, 3 och 9 §§ som ger Säkerhetspolisen mandat att behandla personuppgifter inkluderat känsliga personuppgifter förutsatt att rekvisitet uppfylls för en sådan behandling.³⁹

2.4.6 Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten

Den Militära underrättelse- och säkerhetstjänstens verksamhet är dold för insyn av allmänheten. Skyddsbehovet för verksamheten anses vara kraftig, vilket kräver att ingen oberoende ska få tillgång till verksamheten. För att hantera problematiken med att skydda verksamheten med sekretess kontra tillsyn, hanteras tillsynen på tre olika sätt. Det finns externa myndigheter som Riksrevisionen, Integritetsskyddsmyndigheten (tidigare Datainspektionen) och Statens inspektion för försvarsunderrättelser (SIUN). Det förekommer även självreglering genom regelbundna rapporteringar till bland annat överbefälhavaren. Till sist sker det även dialoger med Regeringskansliet, försvarsdepartementet och regeringen.⁴⁰

Riksrevisionens verksamhet har omnämnts tidigare i uppsatsen och ytterligare fördjupning kommer inte att ske.

2.4.7 Integritetsskyddsmyndigheten

Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) har till uppgift att granska att övriga myndigheter hanterar behandlingen av enskildas personuppgifter på ett korrekt och lagligt sätt. Detta för att kontrollera att enskildas fri- och rättigheter ska värnas när deras personuppgifter behandlas av myndigheter. För att uppnå detta består tillsynsverksamheten utav två beståndsdelar, granskning och vägledning. Granskningen sker för att upptäcka eventuella brister medan vägledningen syftar till att få myndigheter att utföra personuppgiftsbehandlingar på ett korrekt sätt.⁴¹

Tillsynsärenden kan uppstå på tre olika sätt, inkomna klagomål, planerad tillsyn och tillsyn på risk verksamheter. Med andra ord, verksamheter där risken för brister anses vara störst. För att kunna genomföra sitt tillsynsarbete besitter Integritetsskyddsmyndigheten stora befogenheter. Myndigheter har rätt att kräva all information eller personuppgifter som behövs för tillsynsverksamheten av den personuppgiftsansvarige. Integritetsskyddsmyndigheten kan utföra dataskyddstillsyn vilket innebär undersökningar, informera andra om eventuella

³⁷ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden dnr: 139–2023.

³⁸ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden dnr: 139–2023, s. 1–2.

³⁹ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden dnr: 139–2023, s. 2.

⁴⁰ Försvarsmakten 2024; Försvarsmakten 2022A.

⁴¹ Integritetsskyddsmyndigheten 2023; Integritetsskyddsmyndigheten 2024A.

överträdelser av dataskyddsförordningen och kräva inträde till de lokaler som hör till den personuppgiftsansvarige.⁴²

Om brister eller potentiella risker upptäcks i ett tillsynsärende, kan Integritetsskyddsmyndigheten tilldela fyra sorters påföljder. Påföljderna består utav varning, reprimand, föreläggande (begränsning och förbud) och sanktionsavgift.

Varningen kan endast utfärdas om det finns en risk att en personuppgiftsbehandling kan strida mot lagstiftningen, en varning utfärdas innan en överträdelse har skett. Det vill säga om det finns en risk för bristande hantering, varningar är inte bindande. En reprimand tilldelas vid mindre överträdelser av dataskyddsförordningen. Föreläggande innebär att Integritetsskyddsmyndigheten beordrar att vissa åtgärder ska ske, Integritetsskyddsmyndigheten kan även kräva att en myndighet begränsar personuppgiftsbehandling eller förbjuder detta helt och hållet. Den sista påföljden utgör sanktionsavgifter vilket kan kombineras med andra påföljder. Det högsta straffbeloppet myndigheter kan få betala uppgår till 10 miljoner kronor.⁴³

2.4.8 Statens inspektion för försvarsunderrättelser

Statens inspektion för försvarsunderrättelser är en myndighet vars uppgift är att säkerställa att försvarsunderrättelseverksamhet som bedrivs av Försvarmakten, Försvarets radioanstalt, Försvarets forskningsinstitut och Försvarets materielverk sker enligt lagstiftningen. Statens inspektion för försvarsunderrättelser ska undersöka på en enskilds begäran om dennes uppgifter har inhämtats med signalspaning. Till sist ska Statens inspektion för försvarsunderrättelser undersöka att Försvarets radioanstalt endast har tillgång till uppgifterna som dess signalspanings tillstånd medgav att eftersöka.⁴⁴

Statens inspektion för försvarsunderrättelser definierar försvarsunderrättelseverksamheten som en verksamhet vars syfte är att stödja Sveriges utrikes, försvars- och säkerhetspolitisk samt kartlägga hot från utlandet.⁴⁵

Statens inspektion för försvarsunderrättelser har sju områden där tillsyn genomförs, som tidigare nämnt granskas försvarsunderrättelseverksamheten i Sverige och hur den följs. Utöver detta granskas signalspaningen som utförs av Försvarets radioanstalt, något som kommer att nämnas mer utförligt senare i uppsatsen. Statens inspektion för försvarsunderrättelser ska undersöka personuppgiftsbehandlingen av enskilda i Försvarmaktens och Försvarets radioanstalts verksamhet. Då enskildas insyn i denna verksamhet är starkt begränsad.⁴⁶

Statens inspektion för försvarsunderrättelser undersöker om myndigheterna som bedriver försvarsunderrättelseverksamhet följer den inriktning som regeringen har bestämt, detta genom att granska regeringsbesluten och aktuella myndighetens styrdokument.⁴⁷

Försvarsunderrättelseverksamheten har personal som använder sig av kvalificerade skyddsidentiteter. Detta innebär att personalens officiella personuppgifter inte stämmer

⁴² Integritetsskyddsmyndigheten 2024A.

⁴³ Integritetsskyddsmyndigheten 2022.

⁴⁴ Statens inspektion för försvarsunderrättelser A.

⁴⁵ Statens inspektion för försvarsunderrättelser B.

⁴⁶ Statens inspektion för försvarsunderrättelser C.

⁴⁷ Statens inspektion för försvarsunderrättelser C.

överens med verkligheten. Statens inspektion för försvarsunderrättelser har till uppgift att säkerställa att kvalificerade skyddsidentiteter endast tilldelas till personal i korrekt syfte.⁴⁸

Till sist ska Statens inspektion för försvarsunderrättelser granska de principer som tillämpas för att utbilda samt rekrytera personal till försvarsunderrättelseverksamheten. Det vill säga att personalen får adekvat utbildning i lagstiftningen om försvarsunderrättelser. Statens inspektion för försvarsunderrättelser granskar inte enskilda fall utan gör en bedömning utifrån de svar aktuella myndigheterna rapporterar till Statens inspektion för försvarsunderrättelser kring saken.⁴⁹

Efter att Statens inspektion för försvarsunderrättelser har utfört en granskning kan detta resultera i olika påföljder. Om SIUN anser att en korrekt bedömning har skett, sker det förutsägbart ingen påföljd. Skulle däremot felaktigheter uppmärksammas, att exempelvis lagstiftningen inte följs, åtföljs detta av en synpunkt från Statens inspektion för försvarsunderrättelser. Synpunkter berör allvarliga fel till mindre betydande händelser där enklare korrigeringar kan genomföras. I vissa fall kan detta resultera i att en anmälan skickas till Justitiekanslern, Riksåklagaren eller Integritetsskyddsmyndigheten. Brister av mer principiell karaktär men som inte betraktas som regelrätta fel, dokumenteras av myndigheten.⁵⁰

2.4.9 Försvarets radioanstalt

Som det tidigare har nämnts utgör Försvarets radioanstalt en del av försvarsunderrättelseverksamheten, särskilt med dess kompetens inom signalspaning. Försvarets radioanstalts tillsynsmyndigheter består utav tidigare nämnda Integritetsskyddsmyndigheten och Statens inspektion för försvarsunderrättelser. En fördjupning över granskningen av signalspaningen kommer att ske nedan. Det finns dock en myndighet som utövar direkt och indirekt kontroll över Försvarets radioanstalts verksamhet utan att vara en tillsynsmyndighet. Denna myndighet är Förvarsunderrättelsesdomstolen då varje signalspaningsuppdrag som bedrivs måste godkännas av domstolen. Vilket endast ska ske om signalspaningen är förenligt med lagstiftningen och verksamhetens ändamål.⁵¹

Integritetsskyddsmyndighetens verksamhet har tidigare redogjorts i uppsatsen, varav ingen redogörelse sker i detta avsnitt. Dock kommer granskningen som Statens inspektion för försvarsunderrättelser gör av signalspaningen redogöras. För att säkerställa att den svenska signalspaningen utförs på ett lagenligt och korrekt sätt, ska Statens inspektion för försvarsunderrättelser granska rapporteringen av signalunderrättelser, de sökbegrepp som tillämpas och förstöringen av material som inte får användas.⁵²

2.5 Åtgärder enskilda kan vidta

Utifrån de uppgifter som har framkommit i denna uppsats står det klart att den enskilde personen är i en utsatt position från myndigheternas verksamhet om kontraterrorism. Det är de enskildas personuppgifter som behandlas av brottsbekämpande myndigheterna eller av

⁴⁸ Statens inspektion för försvarsunderrättelser C.

⁴⁹ Statens inspektion för försvarsunderrättelser C.

⁵⁰ Statens inspektion för försvarsunderrättelser D.

⁵¹ Försvarets radioanstalt C.

⁵² Statens inspektion för försvarsunderrättelser C.

försvarsunderrättelsemyndigheterna. Det är även i stor utsträckning enskildas fri- och rättigheter som ska säkerställas och värnas av tillsynsmyndigheterna vid kontroller.

Innan redogörelser med exempel på kontroll och tillsynsärenden från myndigheter, ska följande avsnitt beröra de åtgärder enskilda kan vidta mot myndigheter för att säkerställa sina fri- och rättigheter.

2.5.1 Begäran om personuppgiftsbehandling

Som tidigare nämnt avgränsas uppsatsen med att fokusera på Säkerhetspolisen, Försvarets radioanstalt och den Militära underrättelse- och säkerhetstjänstens kontraterroristverksamhet.

En enskild person har rätt att skicka en begäran om hur dennes personuppgifter behandlas hos Säkerhetspolisen. De uppgifter som en enskild kan få veta från en sådan begäran, är uppgifter om vad för personuppgifter som behandlas, ändamålet med behandlingen, mottagaren av uppgifterna och hur länge personuppgifterna kommer att behandlas. Detta är dock under förutsättningarna att begärda uppgifter inte omfattas av sekretess hos Säkerhetspolisen.⁵³

Detta torde i praktiken innebära enligt uppsatsförfattaren att sannolikheten för en enskild att ta del av uppgifter rörande sig själv kopplat till kontraterrorismverksamheten är låg. Detta då de sekretessbestämmelser som tillämpas av myndigheten kan förhindra ett utlämnande av uppgifter. Begärda uppgifter berör antingen Säkerhetspolisens underrättelseuppgifter enligt 18 kap 2 § 1 st. Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) där sekretess presumeras. Alternativt 18 kap 1 § 2 st. P.2 Offentlighets- och sekretesslagen. Ett röjande av vad för sorts personuppgifter som behandlas, hur de behandlas eller mottagare av uppgifterna skulle då riskera att avslöja och försvåra myndighetens brottsbekämpande verksamhet enligt uppsatsförfattarens uppfattning.⁵⁴

Om personuppgifterna skulle exempelvis vara ofullständiga alternativt felaktiga kan en enskild begära att uppgifterna rättas. Vid felaktig behandling kan den enskilde begära att uppgifterna raderas. Säkerhetspolisen hänvisar även den enskilde till tillsynsmyndigheterna som Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden och Integritetsskyddsmyndigheten för klagomål.⁵⁵

Samma möjligheter och begränsningar förekommer även hos Försvarets radioanstalt och Försvarsmakten. Där framgår det att möjligheten och rätten finns för enskilda att begära besked om hur personens uppgifter behandlas av myndigheterna. Samtidigt som båda myndigheterna klargör att detta besked kan begränsas med anledning av sekretess.⁵⁶

2.5.2 Anmälan till tillsynsmyndighet

Det framgår av texten ovan att sannolikheten är låg för en enskild att upptäcka om sina fri- och rättigheter har kränkts av de brottsbekämpande samt försvarsunderrättelse myndigheterna. Särskilt om den enskilde undersöker detta via en begäran om personuppgiftsbehandling. Det förefaller troligt att den enskilde endast skulle kunna ta del av uppgifter som bedöms vara harmlösa av myndigheterna, då sekretess sannolikt skulle hindra möjligheten att ta del av relevanta uppgifter.

⁵³ Säkerhetspolisen 2022B.

⁵⁴ Säkerhetspolisen 2022 C; Offentlighets- och sekretesslag 2009.

⁵⁵ Säkerhetspolisen 2022B.

⁵⁶ Försvarets radioanstalt D; Försvarsmakten 2022B.

På grund av detta har den enskilde större möjligheter att få åtgärder vidtagna om denne vänder sig till någon av tillsynsmyndigheterna som överser kontraterrorismen.

Utifrån de uppgifter som tidigare har framkommit i uppsatsen finns det fem myndigheter som kan motta en anmälan eller begäran om tillsyn. De tillsynsmyndigheter som ska undersökas är Integritetsskyddsmyndigheten, Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Justitieombudsmannen och Justitiekanslern.

2.5.3 Klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten

En enskild har möjlighet att skicka in ett klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, men för att det ska betraktas som ett klagomål och eventuellt föranleda ett tillsynsärende, finns det vissa rekvisit. Klagomål måste röra någon felaktighet eller brist kopplat till brottsdatalagen eller dataskyddsförordningen. Denna felaktighet eller brist måste även röra någon form av personuppgiftsbehandling. Den som klagat måste vara påverkad av felaktigheten, det finns identitets och kontaktuppgifter från den som har klagat och det går att identifiera den part som har gjort fel. Om något av rekvisiten inte är uppfyllda hanteras sådana uppgifter som ett klagomål utan istället som ett tips till Integritetsskyddsmyndigheten.⁵⁷

Vid en undersökning av myndighetens årsredovisning 2023 framgick det att myndigheten inledde 207 st., 120 st. respektive 101 st. egeninitierade tillsynsärenden åren 2023-2021. Av dessa ärenden utgjorde tillsyn rörande brottsdatalagen 4 st., 1 st. respektive 0 st. ärenden under samma års period. Något som står sig i kontrast till antalet inkomna klagomål och tips till myndigheten. Under åren 2023-2021 inkom det 3646 st., 2245 st. och 2847 st. tips samt klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten. Dessa klagomål, tips och egeninitierade tillsynsärenden resulterade i 43 st., 65 st. och 20 st. korrigerande befogenheter under åren 2023-2021.⁵⁸

Vid tidigare redogörelse framgick det att Integritetsskyddsmyndigheten har stora befogenheter att ta del av uppgifter för sin tillsynsverksamhet. Detta borde enligt uppsatsskrivaren leda till att Integritetsskyddsmyndigheten har goda möjligheter att hitta och kräva korrigerande av berörd myndighet. Under förutsättningen att den enskilde besitter den relevanta information som Integritetsskyddsmyndigheten efterfrågar.

2.5.4 Begäran om kontroll hos Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten

En enskild har rätt enligt signalspaningslagen (2008:717) att begära en kontroll av Statens inspektion för försvarsunderrättelser, om den enskildes meddelanden har fångats upp av signalspaningen enligt lagstiftningen ovan. Om signalspaning har skett på den enskilde kan Statens inspektion för försvarsunderrättelser informera om eventuell signalspaning har skett i enligt lagen eller om det har varit otillåten. Utöver att informera den enskilde om att otillåten signalspaning har skett kan Statens inspektion för försvarsunderrättelser anmäla händelsen till en annan myndighet, till exempel Integritetsskyddsmyndigheten. Denna kontroll kan dock endast ske under förutsättningen att det är den berörda personen som har skriftligen skickat in begäran. Samt att den enskilde har lämnat tillräckliga uppgifter som möjliggör ett sökande.⁵⁹

⁵⁷ Integritetsskyddsmyndigheten 2024B.

⁵⁸ Integritetsskyddsmyndigheten årsredovisning 2023 s. 27 och s. 30

⁵⁹ Statens inspektion för försvarsunderrättelser E.

Vid en genomgång av Statens inspektion för försvarsunderrättelsers årsredovisning från år 2023, framgår det att antalet granskningar utförda av myndigheten under de senaste tre åren var relativt få. Under år 2023 genomfördes totalt 28 granskningar varav fem av dessa utgjorde en enskilds begäran. År 2022 genomfördes 25 granskningar varav sju av dessa kom från enskilds begäran. Under år 2021 skedde 24 granskningar och 13 av dessa begärdes från enskilda. Av dessa granskningar under de tre åren var det endast Försvarsmakten som fick en anmärkning vid ett tillfälle.⁶⁰

2.5.5 Begäran om kontroll hos Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

I likhet med vad som nämndes ovan, kan en enskild begära att Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden kontrollerar om hemliga tvångsmedel har använts på ett otillåtet sätt. Exempelvis om Säkerhetspolisen har behandlat den enskildes personuppgifter på ett felaktigt sätt. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden kommer inte att informera den enskilde om hemliga tvångsmedel har använts eller om den enskildes uppgifter finns registrerade någonstans. För att en kontroll ska kunna ske behöver den enskilde uppgive relevant information om sig själv och vad som ska kontrolleras. Bortsett från detta står det var och en fritt att begära en kontroll oavsett den enskildes medborgarskap om det rör juridiska eller fysiska personer.⁶¹

En kontroll kan som högst gå bakåt 10 år i tiden och berör i regel inte arkiverade uppgifter alternativt uppgifter som inte längre är föremål för den brottsbekämpande verksamheten. När kontrollen är klar underrättas den enskilde om resultatet, huruvida oegentligheter har upptäckts eller inte. Inga övriga uppgifter kan lämnas av Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden då verksamheten omfattas av sekretess hos myndigheten. Vid eventuella oegentligheter anmäler Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden detta vidare till behörig myndighet, exempelvis Integritetsskyddsmyndigheten.⁶²

Vid en granskning av Säkerhets- och integritetsskyddsnämndens årsredovisning för år 2023 framkommer det en del uppgifter som indikerar hur kontrollverksamheten fungerar. Det framgår att under åren 2023–2021 inledde myndigheten totalt 28 (2023), 21 (2022) och 15 (2021) tillsynsärenden på eget initiativ. Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden underrättades med 1737 stycken beslut om hemliga tvångsmedel enligt inhämtningslagen år 2023 medan övriga två år skedde 1288 respektive 959 st. beslut. I dokumentet framgår det även uppgifter om antalet enskilda som inte underrättades att de var föremål för hemliga tvångsmedel. Denna årsredovisning visar på att myndigheten inte hanterar många ärenden per år men att myndigheten får hantera omfattande mängder uppgifter kopplade till deras verksamhet.⁶³ Av dessa granskningar framkom det bland annat att Säkerhetspolisen inte hade uppfyllt kravet att regelbundet pröva behovet av förekomsten av personuppgifter i myndighetens centrala underrättelsesystem. Vilket riskerade att enskildas personuppgifter fanns kvar i systemen längre än nödvändigt. Utöver detta behövde Säkerhetspolisen göra vissa ändringar för att säkerställa att uppgifter från Försvarets radioanstalt inte felaktigt användes till den brottsutredande verksamheten. Granskningen klargör att Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden uppmärksammar diverse olika fall där brister eller otydligheter framkommer från myndigheters och lagstiftningens sida.⁶⁴

⁶⁰ Statens inspektion för försvarsunderrättelser 2023 s. 6.

⁶¹ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024 D.

⁶² Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2024 D.

⁶³ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2023 s. 8–10.

⁶⁴ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2023 s. 10–12.

Årsredovisningen tar även upp uppgifter rörande kontrollärenden begärda från enskilda. Statistiken visade att under åren 2023–2021 inkom det 42 st., 61 st. och 61 st. ärenden från enskilda. Av de 42 st. Ärenden från år 2023 uppmärksammades fem st. händelser där material från hemliga tvångsmedel inte hade förstörts inom en adekvat tid. Tre av dessa fall anmäldes till Justitiekanslern som beslutade att i samtliga händelser, skulle ingen ersättning utbetalas. Motiveringen från Justitiekanslern var att händelserna hade erkänts vara felaktig från myndigheternas sida vilket fick anses vara tillräcklig ersättning för dem enskilda.⁶⁵

2.5.6 Anmälan till Justitieombudsmannen

En enskild kan vända sig till Justitieombudsmannen när denne vill bland annat anmäla statliga myndigheter. Det finns inget formkrav på vem som kan göra en anmälan till Justitieombudsmannen bortsett från att den enskilde inte får vara anonym. Sedan ska en anmälan inte röra händelser som är äldre än två år, då Justitieombudsmannen avskriver sådana anmälningar. Ett beslut från Justitieombudsmannen kommer inte att förändra existerande beslut som har fattats och ett beslut från Justitieombudsmannen kan inte överklagas.⁶⁶

Av myndighetens ämbetsberättelse från 2023 ges en inblick över tillsynsverksamheten. Under åren 2023 och 2022 hade Justitieombudsmannen en ingående balans på 1136 st. samt 1700 st.. Medan nya inkomna ärenden var 10651 st. respektive 10404 st. under respektive år. Vid slutet av åren 2023 och 2022 hade myndigheten en kvarvarande balans på 973 st. samt 1136 st. ärenden. Något som visar att myndigheten har en större förmåga att hantera stora ärendeflöden.⁶⁷

2.5.7 Anmälan till Justitiekanslern

Om det finns ett klagomål på en statlig myndighet är det möjligt att vända sig till Justitiekanslern. En anmälan till Justitiekanslern delar många likheter med en anmälan till Justitieombudsmannen. Exempelvis kan vem som helst göra en anmälan, anmälan ska inte röra händelser som är äldre än två år och myndighetsbeslut ändras inte. Det förefaller att Justitiekanslern inte är en helt pålitlig tillsynsmyndighet att anmäla till om det finns en förväntan för åtgärder. Då Justitiekanslern själv väljer vilken anmälan som föranleder ett tillsynsärende och vad som ska granskas i tillsynsärendet. Då det i teorin skulle kunna innebära att tillsyn sker i ett område som inte omfattade den ursprungliga anmälan.⁶⁸

Justitiekanslerns årsredovisning visar på liknande statistik som JO. Åren 2023-2021 fanns det en ingående balans på 1866 st., 2072 st. och 1591 st. Medan inkomna ärenden bestod av 10010 st., 7609 st. samt 8014 st.. Myndigheten hade vid de tre årens slut en kvarvarande balans på 1423 st., 1881 st. och 2072 st.

3 Metod

Det är främst kvalitativa metoder som har använts för denna uppsats. Orsaken till detta var att dessa metoder var mer lämpliga att använda än kvantitativa metoder. Syftet med uppsatsen är inte att samla kvantitativ data som sedan kan redovisas. Det förekommer visserligen viss

⁶⁵ Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden 2023 s. 12–14.

⁶⁶ Riksdagens ombudsmän B.

⁶⁷ Riksdagens Ombudsmän, ämbetsberättelse 2023 s. 543.

⁶⁸ Justitiekanslern C; Justitiekanslern D.

kvantitativ data i materialet men detta ingick i det kvalitativa materialet och syftar till att belysa exempel på viss tillsynsverksamhet. De kvalitativa metoderna består av användandet av officiella uppgifter samt dokument tillgängliga på myndigheters webbplatser. Samt användandet av annan litteratur för att kunna jämföra och reflektera över de uppgifter som framgår av materialet. Av denna anledning ansågs det att en kvalitativ metod var mer passande för denna uppsats, då liknande diskussioner hade varit svårare att uppnå med kvantitativa metoder. Likaså avseende litteraturen som används för att belysa det teoretiska ramverket som används för framställningen. Att använda en kvantitativ metod hade varit olämpligt då det är svårt, för att inte säga omöjligt, att formulera begreppen i termer av siffror eller annan typ av mätning. Det är till sin natur en kvalitativ undersökning när man diskuterar begreppen så som vi gör i uppsatsen. Därför valde vi att använda just den kvalitativa metoden.

4 Material

Materialet utgörs av litteratur, forskningsartiklar, offentligt tryck, lagar samt myndigheters webbsidor. Materialet består främst av primära källor i form av offentlig information och dokument från myndigheter. Sekundära källor utgörs exempelvis av Buzan. Det material som används får anses vara av pålitlig karaktär, i synnerlighet det material som härstammar från svenska myndigheter. Myndigheterna har behov och krav att kunna uppge korrekta uppgifter om sin verksamhet samt myndigheten. Då myndigheterna annars riskerar att förlora förtroende från allmänheten. Materialet från myndigheter utgör så kallade öppna källor vilket består av allmän information tillgänglig för alla. Sekretessbelagda uppgifter förekommer inte i materialet då sådana uppgifter av förklarliga skäl inte är offentliga. Litteraturen som används har valts ut då den får anses vara framträdande på det aktuella området, och således väl efterforskad. Givet att den dessutom utgör kurslitteratur vid universitetet så får den också anses vara av god kvalitet, utöver att vara internationellt erkänd. Sammantaget ser vi inte några egentliga problem avseende de valda källornas kvalitet.

5 Analys

5.1 Om informationsöverspridning

Det finns fyra myndigheter i Sverige som bedriver verksamhet inom kontraterrorism-området. De är, som nämnt ovan, Säpo, polisen, Must samt FRA. Det är tydligt att varje av dessa myndigheter har en given uppgift kopplat till sina mandat att agera mot terrorism. Sättet de gör det på skiljer sig emellertid åt, vilket är en naturlig följd av de olika inriktningar som respektive myndighet har. Eftersom varje myndighet arbetar inom sitt eget "stuprör", leder det till att den information som myndigheten inhämtar i kontraterroristmsyfte också kompartmentaliseras inom den myndigheten. Detta är såväl en bra som en dålig effekt. Det är bra för att informationen lättare kan hanteras ur ett integritetsperspektiv, men det kan ha en negativ effekt eftersom det kan försvåra en effektiv samverkan. En liknande fråga som uppstår rörande tillsynsmyndigheterna, är hur väl överblickande och koordinerande myndigheterna är i sin verksamhet? Kompletterar tillsynsmyndigheterna varandra eller arbetar de isolerade från varandra med risk för dubbelarbete? Samtliga av tillsynsmyndigheterna delar på uppgiften att kontrollera lagar och regler. Tillsynsmyndigheternas syften, behörigheter och befogenheter skiljer sig däremot från varandra. Av redogjorda myndigheter är det möjligt att lista JO, JK och

IMY. som breda kontrollfunktioner. Deras verksamheter överser i allmänhet Sveriges myndigheter, inklusive de som är fokuserade på kontraterrorism. SIN och SIUN kan betecknas som specialiserade kontrollfunktioner då myndigheterna överser endast ett fåtal myndigheter inom vissa områden. En möjlig anledning till en sådan struktur hade kunnat vara att de specialiserade myndigheterna ska utgöra den första linjen att upptäcka oegentligheter som sedan kan föras vidare till tillsynsmyndigheterna ovan. Något som talar för detta är att både SIN samt SIUN rapporterar eventuella fel uppåt till exempelvis IMY. Något som talar emot att en sådan struktur är uttänkt, är det faktum att det saknas hinder för de tre stora tillsynsmyndigheterna att initiera sina egna kontroller. Möjligen utgör de två specialiserade myndigheterna ett extra säkerhetsnät, för att fånga upp eventuella fel. Då samtliga tillsynsmyndigheter har sina intresseområden vilket den specifika myndigheten kommer att sträva efter att undersöka vilket kan innebära att fel inte uppmärksammas. Exempelvis JO fokuserar främst på myndighetsutövning gentemot enskilda, JK intresserar sig för systematiska fel inom myndigheter och IMY verkar för bättre personuppgiftsbehandling bland myndigheter.

5.2 Om kontrollfunktionerna

Som kontrollfunktion för de myndigheter som sysslar med verksamhet inom kontraterrorism finns, som nämnt, ett antal andra funktioner som syftar till att kontrollera så att den bedrivs inom lagens ramar. Dessa myndigheter är JO, JK, Riksrevisionen, SIN, IMY och SIUN. Det är positivt att det finns ett omfattande system för granskning av de myndigheter som bedriver kontraterrorism, eftersom det ger uttryck för att den demokratiska processen fungerar. Det resulterar i att det inte bara är en fristående myndighet med breda mandat som inte blir utsatt för någon kontroll, utan snarare att myndigheten – som är ett uttryck för staten – faktiskt kommer nära medborgarna. Medborgarna får således en påverkan på myndigheten genom att få insyn i dess verksamhet, samt därigenom påverka hur den agerar. Här kan emellertid nämnas att den insyn som medborgarna får i myndigheten är indirekt, eftersom gemene man inte alltid får ta del av vad som sker inom en myndighet. Ofta är detta belagt med sekretess av något slag, och således blir den påverkan som medborgaren utsätter myndigheten för indirekt eftersom den går genom den politiska processen.

Detta leder till två sorters ambitioner som oftast står emot varandra. Den ena sidan rör vikten av insyn och att värna om rättigheter för invånarna. Andra sidan blir att förhindra insyn för enskilda för att skydda de uppgifter och metoder som används i verksamheten. Konsekvensen av att förena dessa ambitioner blir någon form av kompromiss. Enskilda har rätt och möjlighet att ta del av vissa, om än ytterst begränsade, uppgifter. Samtidigt kan enskild begära och få svar om hemliga tvångsmedel har använts på ett otillåtet sätt mot denne, även om svaret inte kommer att klargöra något annat förhållande. Det framstår väldigt tydligt att den enskilde behöver förlita sig på de kontrollfunktioner som finns för att se till att dennes rättigheter skyddas.

Något som uppmärksammades vid tidigare redogörelse var bristen på information om hur underrättelser som delges av andra myndigheter inte innehåller otillåtna uppgifter. Frågan blir vilken organisation som har i uppgift att säkerställa att underrättelserna som tas emot av eller skickas till andra myndigheter följer svensk lagstiftning. Om ingen sådan funktion existerar skulle det teoretiskt sett vara möjligt att kringgå lagstiftningen genom att skicka eller ta emot uppgifter som inte har behandlats eller sanktionerats på ett korrekt sätt. Något som står i kontrast till hur noga myndigheterna och dess kontrollfunktioner är med att säkerställa att underrättelser från FRA inte används på ett otillåtet sätt. Det måste dock klargöras att denna

information inte fanns tillgänglig på myndigheternas hemsidor, varför det finns en risk att informationen existerar men inte delges allmänheten – en fråga som kan ligga till grund för framtida forskning inom området. Det kan också vara så att det finns funktioner och strukturer som verkar för detta men att den informationen inte är öppet tillgänglig.

5.3 Om myndigheters relation sinsemellan

En intressant reflektion som uppstod i samband med uppsatsen är Säpos, FRA och Musts egna uppfattning om de myndigheter som utgör deras främsta tillsynsmyndigheter. Säpo uppger exempelvis Riksrevisionen, JO, JK och SIN som tillsynsmyndigheter. Myndigheten nämner exempelvis inte IMY trots att denna myndighet ska ha mandat att genomföra översyn gentemot Säpo. FRA nämner främst SIUN och IMY när JK eller JO torde kunna vara behöriga att utöva tillsyn över myndigheten. Frågan är om detta kan indikera att endast de omnämnda tillsynsmyndigheterna är de som faktiskt är aktiva i kontrollverksamheten mot respektive myndighet? Varav de som i teorin utgör tillsynsmyndigheter inte omnämns då de spelar en mindre roll i tillsynsverksamheten? Tar man exemplet med Säpo och IMY förefaller det vara udda att IMY inte skulle ingå som tillsynsmyndighet. Då myndigheten, som tidigare nämnt är verksam hos Must och FRA, där verksamheten är ytterst hemlig. Oavsett vad Säpo skulle tycka om saken utövar IMY tillsyn över Säpo. Det är till IMY som SIN bland annat rapporterar till och IMY kan på ett sådant sätt vidta åtgärder mot Säpo, om något sådant hade önskats. Frågan är av intresse eftersom den kan indikera vilka tillsynsmyndigheter som de givna myndigheterna anser vara av största vikt för deras verksamhet. Det finns anledning att förutsätta att myndigheterna i fråga skulle anse att alla tillsynsmyndigheter vore viktiga för deras verksamhet, även om vissa av tillsynsmyndigheterna såklart är mer fokuserade på den specifika verksamheten som myndigheten bedriver.

5.4 Om Sverige som minimal eller maximal stat

Det finns som nämnt flera indikatorer på huruvida en stat lutar åt det minimala eller det maximala hållet, enligt den definition som stipulerats ovan i kapitel 2.2. Med utgångspunkt i det faktum att den minimala staten används som rättesnöre är frågan emellertid hur långt ifrån en sådan stat, Sverige är. Det finns flera faktorer som, vid första anblick, pekar mot den maximala staten, däribland att flera myndigheter riktar sig mot samma typ av verksamhet, att dessa har tillgång till olika typer av hemliga tvångsmedel, samt att de har möjlighet att göra inskränkningar i medborgarnas fri- och rättigheter så som de är befästa i grundlag och konvention.⁶⁹ Mot detta argument står det faktum att dessa myndigheter har flera kontrollmyndigheter som ser på deras verksamhet och bedömer huruvida de agerar inom sina givna lagar och mandat, samt ett relativt omfattande system för individer som blivit utsatta för myndigheternas ageranden att få upprättelse i det fall åtgärder har vidtagits utan relevant stöd i författning eller förordning. Vad som alltså vid en första anblick kan tyckas vara ett system som hotar fri- och rättigheter visar sig ha potenta kontrollfunktioner och därmed en nära kontakt med medborgarna. Vidare kan konstateras att generaldirektörer för dessa myndigheter är politiskt tillsatta, vilket ytterligare borgar för den medborgerliga kontakten genom demokratiska val. Det är svårt att placera ut Sverige på spektrumet som existerar mellan den minimala respektive den maximala staten, utan att göra jämförelser med andra länder och deras respektive system. Klart kan dock konstateras att det svenska systemet, om något, är ett uttryck

⁶⁹ Låt vara att en myndighet hade kunnat åta sig det fulla ansvaret, med samma resultat i slutändan.

för en stark stat, men med där statens intressen tydligt harmonierar med medborgarnas – intresset i det här fallet är att skydda medborgarna. Därmed lutar Sveriges system, i det här avseendet, mot ett som bättre överensstämmer med den minimala staten snarare än den maximala.

6 Slutsatser

Sveriges viktigaste myndigheter som utövar kontraterrorism enligt Säkerhetspolisen är Polismyndigheten, Försvarets Radioanstalt och den Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten. Dessa myndigheter utgör ett viktigt led i att motverka och bekämpa terrorism inom Sverige. För att säkerställa att verksamheten sköts inom etablerade regler och lagar, finns det tillsynsmyndigheter. Dessa myndigheter ska säkerställa att lagen följs, värna om enskildas rättigheter och utöva påföljder om oegentligheter upptäcks. För att möjliggöra detta besitter tillsynsmyndigheterna olika befogenheter och har olika fokusområden där kontroll utövas. Tillsynsmyndigheterna utgör en funktion som enskilda kan vända sig till för att kräva upprättelse vid felbehandling från myndigheter. Även om enskilda kan själv kräva vissa åtgärder mot myndigheter så förekommer det vissa svårigheter som det inte går att undgå.

Att balansera fri- och rättigheter mot inskränkningar av desamma är inte lätt. I Sverige inbegriper detta inskränkningar i medborgarnas grundlagsskyddade rättigheter, vilket innebär att det krävs extraordinära situationer för att inte respektera dem. Att skydda statens medborgare mot terroristbrott är ett sådant överordnat intresse som rättfärdigar en sådan inskränkning. Därmed prioriteras medborgarnas frihet från terroristers frihet att handla så som de själva vill, över terroristens frihet att handla så som den väljer. Detta statliga ingrepp harmonierar emellertid med medborgarnas intresse av säkerhet, varför det inte får anses utgöra en indikator på den maximala staten, där den agerar utifrån egna intressen. Snarare lutar Sverige i den här frågan åt det minimala hållet där medborgare och stat står nära varann.

Källförteckning

Litteratur

Buzan, B.; *People, States & Fear: An Agenda for International Security Studies in the Post-Cold War Era*, 25th Anniversary Edition, ECPR Press, Storbritannien, 2016 [Buzan]

Hobbes of Malmesbury, T.; *Leviathan or the Matter, Forme & Power of a Common-wealth Ecclesiasticall and Civill*, London, 1651 [Hobbes]

Offentligt tryck

Integritetsskyddsmyndigheten (2023). *Årsredovisning 2023*, s. 1-78, 2024-02-20. <https://www.imy.se/globalassets/dokument/arsredovisningar/imy-arsredovisning-2023.pdf> [2024-05-19]

Justitiekanslern 2023. *Årsredovisning 2023*, Dnr 2023/7335, s.1-47, 2023-12-31. <https://www.jk.se/media/ssiob2ow/arsredovisning-2023.pdf> [2024-05-19]
Offentlighets- och sekretesslag (2009:400)

Proposition 2021/22:133 En samlad straffrättslig terrorismlagstiftning

Riksdagens ombudsmän (2023). *Ämbetsberättelse 2023*, 2023/24:JO1 , s.1-616, okänt datum. <https://www.jo.se/app/uploads/2024/02/ambetsberattelsen-2023.pdf> [2024-05-19]

Statens inspektion för försvarsunderrättelser (2023). *Årsredovisning 2023* s.1–29, dnr: 12-2024Ö:1 2024-02-20. https://www.siun.se/dokument/Arsredovisning_2023.pdf [2024-05-03]

Säkerhets- och integritetsnämnden (2023), Uttalande med beslut Dnr: 139-2023, s.1-3, 2024-03-25. [Dnr-139-2023-Uttalande-Sapos-behandling-av-KPU.pdf](https://www.sakint.se/wp-content/uploads/2024/02/Uttalande-Sapos-behandling-av-KPU.pdf) (sakint.se) [2024-05-12]

Säkerhets- och integritetsnämnden (2023). *Årsredovisning 2023* s.1–31, 2024-02-20, dnr:168–2023. <https://sakint.se/wp-content/uploads/2024/02/Arsredovisning-2023.pdf> [2024-05-03]
Terroristbrottslag (2022:666)

Myndigheters hemsidor

Försvarets radioanstalt (A). *Informationsblad om FRA*, hemsida, okänt datum. <https://www.fra.se/omfra.4.55af049f184e92956c42c8f.html> [2024-04-28]

Försvarets radioanstalt (B). *Informationsblad om internationell terrorism*, hemsida, okänt datum. <https://www.fra.se/underrattelser/internationellterrorism.4.55af049f184e92956c42bc9.html> [2024-04-28]

Försvarets radioanstalt (C). *Informationsblad kontroll och tillsyn*, hemsida, okänt datum. <https://www.fra.se/omfra/tillstandkontrollochgranskning.4.55af049f184e92956c42d0c.html> [2024-05-02]

Försvarets radioanstalt (D). *Informationsblad personuppgiftsbehandling*, hemsida, okänt datum.

<https://www.fra.se/omfra/informationombehandlingavpersonuppgifter.106.55af049f184e92956c42b4e.html> [2024-05-02]

Försvarsmakten (2022A). *Informationsblad frågor och svar om MUST*, hemsida 2022-10-12.

<https://www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/hogkvarteret/militara-underrattelse-och-sakerhetstjansten/fragor-och-svar-om-must/>

Försvarsmakten (2022B). *Informationsblad om personuppgifter*, hemsida 2022-03-30.

<https://www.forsvarsmakten.se/sv/information-och-fakta/for-dig-som-privatperson/personuppgifter/> [2024-05-02]

Försvarsmakten (2024). *Informationsblad om Militära underrättelse- och säkerhetstjänsten*, hemsida 2024-04-19.

<https://www.forsvarsmakten.se/sv/organisation/hogkvarteret/militara-underrattelse-och-sakerhetstjansten/> [2024-04-28]

Integritetsskyddsmyndigheten (2022). *Informationsblad om befogenheter*, hemsida, 2022-07-14.

<https://www.imy.se/om-oss/vart-uppdrag/sa-arbetar-vi-med-tillsyn/vad-kan-tillsynen-leda-till/> [2024-05-02]

Integritetsskyddsmyndigheten (2023). *Informationsblad om IMY*, hemsida, 2023-12-21.

<https://www.imy.se/om-oss/> [2024-05-02]

Integritetsskyddsmyndigheten (2024A). *Informationsblad om tillsyn*, hemsida 2024-03-19.

<https://www.imy.se/om-oss/vart-uppdrag/sa-arbetar-vi-med-tillsyn/> [2024-05-02]

Integritetsskyddsmyndigheten (2024B). *Informationsblad om klagomål*, hemsida 2024-03-21.

<https://www.imy.se/privatperson/utfora-arenden/lamna-ett-klagomal/> [2024-05-03]

Justitiekanslern (A). *Informationsblad om Justitiekanslern*, hemsida, okänt datum.

<https://www.jk.se/om-oss/> [2024-04-30]

Justitiekanslern (B). *Informationsblad om brott av tjänstemän*, hemsida, okänt datum.

<https://www.jk.se/tillsyn/brott-av-tjaenstemaen/> [2024-04-30]

Justitiekanslern (C). *Informationsblad om varför anmälningar inte utreds*, hemsida, okänt datum.

<https://www.jk.se/tillsyn/alla-anmaelningar-utreds-inte/> [2024-04-30]

Justitiekanslern (D). *Informationsblad frågor och svar*, hemsida, okänt datum.

<https://www.jk.se/tillsyn/fragor-och-svar-om-jks-tillsyn/> [2024-05-03]

Polismyndigheten. *Informationssida om terrorism*, hemsida okänt datum.

<https://polisen.se/utsatt-for-brott/polisanmalan/sakerhet-och-ordning-i-samhallet/terrorism/> [2024-04-28]

Riksdagens ombudsmän (A). *Informationsblad om Justitieombudsmannen*, hemsida, okänt datum.

<https://www.jo.se/om-jo/uppgift-och-befogenheter/> [2024-04-30]

Riksdagensombudsmän (B). *Informationsblad om frågor och svar*, hemsida, okänt datum. <https://www.jo.se/fragor-svar/> [2024-05-03]

Riksdagensombudsmän (C). *Informationsblad om regeringsformen*, hemsida, 2023-04-15. [Riksdagens Ombudsmän](https://www.jo.se/regeringsformen-jo-riksdagens-ombudsmen/) [2024-05-12]

Riksrevisionen (2024). *Informationsblad om riksrevisionen*, hemsida, 2024-01-29. <https://www.riksrevisionen.se/om-riksrevisionen.html> [2024-04-30]

Säkerhets- och integritetsnämnden (A) (2024). *Informationsblad om nämnden*, hemsida, 2024. <https://www.sakint.se/om-oss/> [2024-05-01]

Säkerhets- och integritetsnämnden (B) (2024). *Informationsblad om nämndens verksamhet*, hemsida, 2024. <https://www.sakint.se/om-oss/namndens-uppgifter/> [2024-05-01]

Säkerhets- och integritetsnämnden (C) (2024). *Informationsblad om dokument*, hemsida, 2024. <https://www.sakint.se/dokument/forfattningar-m-m/> [2024-05-01]

Säkerhets- och integritetsnämnden (D) (2024). *Informationsblad om kontrollbegäran*, hemsida, 2024. <https://sakint.se/begaran-om-kontroll/> [2024-05-03]

Säkerhetspolisen (2022A). *Informationsblad om kontraterrorism*, hemsida, 2022-06-24. <https://sakerhetspolisen.se/verksamheten/kontraterrorism.html> [2024-04-28]

Säkerhetspolisen (2022B). *Informationsblad om personuppgiftsbehandling*, hemsida, 2022-05-09. <https://sakerhetspolisen.se/om-sakerhetspolisen/styrning-och-uppfoljning/behandling-av-personuppgifter.html> [2024-05-02]

Säkerhetspolisen (2022C). *Informationsblad om sekretess*, hemsida, 2022-05-06. <https://sakerhetspolisen.se/om-sakerhetspolisen/styrning-och-uppfoljning/sekretess.html> [2024-05-02]

Säkerhetspolisen (2024). *Informationsblad om säkerhetspolisens styrning och uppföljning*, hemsida, 2024-02-06. <https://sakerhetspolisen.se/om-sakerhetspolisen/styrning-och-uppfoljning.html> [2024-04-29]

Statens inspektion för försvarsunderrättelser (A). *Informationsblad om SIUN*, hemsida, okänt datum. <https://www.siun.se/> [2024-05-02]

Statens inspektion för försvarsunderrättelser (B). *Informationsblad om försvarsunderrättelseverksamhet*, hemsida, okänt datum. <https://www.siun.se/forsvarsunderrattelse.html> [2024-05-02]

Statens inspektion för försvarsunderrättelser (C). *Informationsblad om SIUN:s uppgifter*, hemsida, okänt datum. <https://www.siun.se/uppgifter.html> [2024-05-02]

Statens inspektion för försvarsunderrättelser (D). *Informationsblad om resultat*, hemsida, okänt datum. https://www.siun.se/resultat_granskning.html [2024-05-02]

Statens inspektion för försvarsunderrättelser (E). *Informationsblad om begäran*, hemsida, okänt datum. <https://www.siun.se/begaran.html> [2024-05-03]